

Intervju predsjednika Vlade Crne Gore Duška Markovića za „Pobjedu“ 31. decembar 2018. godine

NEMA KOMPROMISA OKO DRŽAVE

Predsjednik Vlade Crne Gore **Duško Marković** najavio je u narednoj godini izmjenu više poreskih zakona kako bi se država efikasnije borila protiv sive ekonomije. Crnogorski premijer ocjenjuje da je, osim promjene zakonskog okvira, neophodna sinergija državnih institucija.

„Vlada mora da izmijeni zakone kako bi se izbjeglo pretjerano poresko administriranje i biznis barijere, što ćemo i učiniti naredne godine kroz izmjenu više poreskih zakona. Međutim, mislim da će najbolji odgovor na problem sive ekonomije dati sinergija institucija zaduženih za ovu oblast, dakle inspekcija, policije i tužilaštva“, kazao je Marković u razgovoru za Pobjedu.

Crnogorski premijer ocjenjuje da je početak rada Vlade Crne Gore obilježila vrlo složena politička situacija nakon neuspjelog pokušaja destabilizacije oktobra 2016. i opozicionog napuštanja parlamenta.

„Politička situacija na početku mandata 41. Vlade Crne Gore je bila najkompleksnija u našoj novijoj istoriji. Uspjeli smo da spriječimo teroristički akt planiran za 16. oktobar 2016. godine, koji je mogao da sruši sve što smo mukotrpnim radom postigli od obnove nezavisnosti. Djelovanje opozicije nakon tog poraza bilo je nezrelo i gurnulo ih je u neuspjeli bojkot parlamenta“, kaže Marković.

Premijer govori o nužnosti dijaloga unutar institucija sistema.

„Namjera mog uvijek otvorenog poziva za dijalog je da opozicione subjekte otrgnemo od privrženosti političkoj getoizaciji, koja prirodno - ne doprinosi prosperitetu društva i dobrobiti građana. Dakle, pozivam ih zato što samo u institucijama možemo zastupati interese građana i zbog toga što sam uvjeren da bojkot, bez obzira na motive, minira politički sistem i demokratiju“, istakao je predsjednik Vlade Crne Gore.

POBJEDA: Prošle godine ste u obraćanju prije novogodišnjih praznika govorili o neophodnosti stvaranja društvenog konsenzusa unutar Crne Gore, ali šireg društvenog dogovora nije bilo. Vjerujete li da je ostvarljivo da ova godina bude godina dijaloga u Crnoj Gori, tako ste nedavno najavili?

MARKOVIĆ: Današnja Crna Gora nema nikakvu dilemu o ključnim pitanjima društvenog i ekonomskog razvoja, i njene integracione agende. O tome najbolje govori podatak da bi 80,9 odsto, dakle više od četiri petine građana, na potencijalnom referendumu glasalo za ulazak u Evropsku uniju. Ovaj pravac razvoja može da se osporava jedino sa društvenih i političkih margina.

Namjera mog uvijek otvorenog poziva za dijalog je da opozicione subjekte otrgnemo od privrženosti političkoj getoizaciji, koja prirodno ne doprinosi prosperitetu društva i dobrobiti građana.

Dakle, pozivam ih zato što samo u institucijama možemo zastupati interese građana i zbog toga što sam uvjeren da bojkot, bez obzira na motive, minira politički sistem i demokratiju. Čvrsto sam uvjeren da institucionalni dijalog možemo otpočeti u svakom trenutku, ali i svjestan da u našem političkom ambijentu to predstavlja proces koji se ne može niti okončati, niti planirati na jednu godinu.

POBJEDA: A o čemu ne može biti dijaloga?

MARKOVIĆ: Vrlo je jasno - nema kompromisa oko države i onih pitanja koja su interes svih njenih građana. Trasirali smo pravce razvoja koji su usmjereni na evropski kvalitet života. Podaci koje sam prethodno pomenuo govore kakav je stav većinskog javnog mnjenja na tu temu.

U onoj ravni u kojoj se ova dva interesa poklapaju, prestaje svaka mogućnost za kompromise sa onima koji misle ili priželjkuju suprotno tom interesu Crne Gore i svih njenih građana, bez obzira na političku opredijeljenost, nacionalnu ili vjersku pripadnost. Kad bi bilo drukčije, onda bismo govorili o nekim tuđim i drugim vrijednostima, a toga u današnjoj Crnoj Gori ne može biti.

POBJEDA: Sumirajući dvogodišnji rad Vlade Crne Gore i domete u ekonomskim reformama i stabilizacije finansija, ocijenili ste rezultate impresivnim. Ipak, od novembra 2016. radili ste u politički nestabilnoj situaciji, kada je opozicija napustila parlament Koliko su ta dešavanja otežavala funkcionisanje Vlade?

MARKOVIĆ: Politička situacija na početku mandata 41. Vlade Crne Gore je bila najkompleksnija u našoj novijoj istoriji. Uspjeli smo da spriječimo teroristički akt planiran za 16. oktobar 2016. godine, koji je mogao da sruši sve što smo mukotrpnim radom postigli od obnove nezavisnosti. Djelovanje opozicije nakon tog poraza bilo je nezrelo i gurnulo ih je u neuspjeli bojkot parlamenta.

Uz odsustvo političkog dijaloga u okviru institucija sistema, Vlada se na početku svog mandata suočila i sa fiskalnim izazovima. Ostvareni rezultati na planu konsolidacije javnih finansija, snažan ekonomski rast od 4,7 odsto u 2017. i 4,9 u prvih devet mjeseci 2018. godine, ukazuju da smo u protekle dvije godine bili uspješni i da smo u velikoj mjeri riješili suštinska pitanja od značaja za ekonomski napredak zemlje. Povećali smo broj zaposlenih za preko 11.000, povećali bruto dohodak po glavi stanovnika i obezbijedili stabilnost javnih usluga.

POBJEDA: Koji su potezi Vlade bili odlučujući za ovakve pokazatelje?

MARKOVIĆ: Rekao bih da smo administraciju i naš institucionalni sistem učinili više budnim i sposobnim da doprinosi razvoju zemlje. Uklonili smo pojedine barijere na koje su nam privrednici ukazivali i poboljšali biznis ambijent. Članstvom u NATO takođe smo poslali poruku da smo zemlja u kojoj su investicije sigurne dakle da smo politički, ekonomski i bezbjednosno stabilna država. Tome je svoj doprinos dao i proces ispunjavanja standarda iz evropske agende. Danas svjedočimo povećanju direktnih stranih investicija, naročito u infrastrukturne projekte, turizam i energetiku.

Vi znate da ja, često i javno, opominjem administraciju da bude motor razvoja, servis građana, ali i biznisa. Jer to znači novi kvalitet javnih usluga, nova radna mjesta, nova znanja, a to su preduslovi za ekonomski rast. Dakle, državna uprava mora se kretati brže i ići korak dalje.

POBJEDA: Kada će obični građani početi da osjećaju pozitivne efekte rezultata o kojima govorite? U realnom životu, čini se da nema osjetnog poboljšanja standarda, plate stagniraju, čak je i minimalna zarada zamrznuta.

MARKOVIĆ: Uvjeren sam da naši građani već osjećaju efekte dvogodišnjeg snažnog privrednog rasta. Fokus nam je bio da efekte ekonomskog rasta usmjerimo na dalju izgradnju društvene infrastrukture i unapređenje kvaliteta javnih usluga i kako bismo poboljšali životni standard građana. Posebno smo radili na tome da se ekonomski rast reflektuje na povećanje zaposlenosti, uz očuvanje visine zarada, penzija i socijalnih davanja u zemlji, u vremenu fiskalne konsolidacije. U tome smo i uspjeli.

Građani su osjetili efekte ekonomskog rasta i kroz dobijene prilike za nova radna mjesta, budući da je snažno povećana zaposlenost što je doprinijelo smanjenju rizika od siromaštva u odnosu na prethodne godine. Kvalitet života, saglasićemo se, ne određuje samo visina plate. Dobri putevi, rekonstruisani i novi vrtići i škole, objekti u zdravstvu, socijalnoj zaštiti, sportu... Ukoliko, recimo, nemate halu za

sport u svom gradu, vaše dijete ne može trenirati bilo šta, bez obzira što imate novac da mu platite takvu vrstu rekreacije.

POBJEDA: Ali, realni prihodi porodica nijesu se povećali...

MARKOVIĆ: Dozvolite da malo posmatramo ovo i sa druge strane. Reći ću Vam da je preko 12.000 đaka, studenata ili njihovih roditelja osjetilo konkretne finansijske benefite u prethodne dvije godine. Prije nekoliko dana smo imali 500 najboljih učenika i nastavnika za čije nagrade je opredijeljeno 500.000 eura. Toliko novca godišnje dajemo i za 400 stipendija za učenike koji se odluče za deficitarna zanimanja u srednjim stručnim školama.

Takođe, danas imate 7.000 studenata koji besplatno studiraju. Ne možemo reći da to nije ušteda za porodične budžete od minimum 500 eura koliko su bile školarine. Za mlade istraživače i inovativna preduzeća, kroz Ministarstvo nauke, dali smo preko 3,7 miliona eura.

Ne samo to, pogledajte šta se radi u poljoprivredi. Agrobudžet je iz godine u godinu sve veći. Imamo na desetine programa i podsticaja za poljoprivrednike. Reći ću Vam nekoliko podataka: kroz programe direktnih plaćanja, sa oko 13 miliona eura je podržano oko 10 hiljada proizvođača, više od 2.300 gazdinstava je ostvarilo podršku od 2,3 miliona eura, a više od 100 mladih farmera je podržano sa po 10 hiljada eura bespovratnih sredstava. Dakle, taj novac su oni dobili, iako nije uračunat kao klasičan prihod shodno metodologiji obračuna zarada.

U naredne dvije godine mandata Vlada će raditi na stvaranju preduslova za nastavak ekonomskog rasta i njegov još snažniji uticaj na povećanje zaposlenosti i dohotka građana, odnosno rast prosječne zarade u zemlji i penzije. Pažljivo sagledavamo i moguće načine povećanja minimalne zarade.

POBJEDA: Poručili ste da za efikasnu borbu protiv sive ekonomije treba sposobna administracija i spremnost poslovnih ljudi da plaćaju puni porez. Koliki je, ako možete reći što preciznije, procenat sive ekonomije u Crnoj Gori i, što je važnije, koji su mehanizmi predviđeni da se sprovede borba protiv sive ekonomije?

MARKOVIĆ: Kada je siva ekonomija u pitanju, možemo govoriti samo o procjenama, ali ne i o egzaktnim procentima. Važnije od procenata jeste kako se izboriti sa njom.

Vlada mora da izmijeni zakone kako bi se izbjeglo pretjerano poresko administriranje i biznis barijere, što ćemo i učiniti naredne godine kroz izmjenu više poreskih zakona. Međutim, mislim da će najbolji odgovor na problem sive

ekonomije dati sinergija institucija zaduženih za ovu oblast, dakle inspekcija, policije i tužilaštva.

Najbolja ilustracija problema je podatak da u Crnoj Gori posluje 9.000 preduzeća koja imaju samo jednog zaposlenog. Vjerujem da to nije realna slika potreba i rezultata tih privrednih subjekata. Zamislite da u svakom od tih preduzeća radi samo po još jedan zaposleni. Bilo bi 9.000 novih radnih mjesta i 9.000 manje nezaposlenih na evidenciji Zavoda za zapošljavanje!

POBJEDA: Nedavno je otvoreno i komplikovano poglavlje 27 Životna sredina u pregovorima za priključenje EU, pa je ostalo još samo jedno poglavlje Crna Gora da otvori. Da li ste i dalje optimista kada se govori o 2025. godini kao roku za ulazak Crne Gore u Evropsku uniju?

MARKOVIĆ: Otvaranje poglavlja „Životna sredina“ je veliki uspjeh za Crnu Goru. Istovremeno i velika obaveza, ali i prilika da iskoristimo svoje potencijale i sačuvamo životnu sredinu. To je suština pregovora i približavanja vrijednostima Unije. Rukovodimo se kvalitetom, ne samo brzinom. Ali nećemo zanemariti ni važnost dinamike napretka na tom putu.

Otvaranje preostalog pregovaračkog poglavlja 8 posvećenog konkurenciji je naš prioritet u narednom periodu. To je i prilika za još snažniji dijalog sa Evropskom komisijom i zemljama članicama o procesu zatvaranja poglavlja. Sama Evropska komisija i zemlje članice navele su 2025. godinu kao moguće vrijeme za novo proširenje. Mi ćemo svakako uraditi sve što je do nas da dinamiku učinimo što uspješnijom i da ovaj datum bude realnost.

Draško ĐURANOVIĆ

Zadovoljan sam brojem prijavljenih bespravnih objekata

POBJEDA: Za legalizaciju se prijavilo tek pedesetak hiljada nelegalnih graditelja. Planirate li da produžite rok za legalizaciju kako to, recimo, sugerišu iz Zajednice opština?

MARKOVIĆ: Pedeset hiljada nelegalnih graditelja koji su iskazali interesovanje za legalizaciju objekata nije zanemarljiv broj. Nastojanja države da se suoči sa problemom bespravne gradnje traju više od deset godina, ali ni jedan akcioni plan niti strategija nijesu imali efekta kao što ga ima sadašnji pristup uobličen kroz norme Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata. Zbog toga mogu reći da

sam brojem prijavljenih bespravnih objekata u roku od devet mjeseci od donošenja Zakona zadovoljan.

Međutim, krajnji cilj legalizacije nije samo popisati bespravne objekte, već izvršiti legalizaciju i naplaćene naknade za komunalno uređenje uložiti u infrastrukturu. Novac će biti potreban i za izradu sanacionih planova, izgradnju škola, vrtića, bolnica i drugih objekata društvenog standarda. Zbog toga nam je važno da se što više bespravnih objekata može uskladiti sa planskim dokumentom. Od njegove legalizacije korist imaju svi i vlasnik, i opština, i naselje u kojem se nalazi. A od rušenja objekata korist nema niko.

Nova bespravna gradnja, nakon već urađenog orto-foto snimka, apsolutno neće biti tolerisana, i na nju se već primjenjuju sve zakonom propisane mjere. Takođe, ni objekti koji se ne uklape u novi Plan generalne regulacije neće biti predmet legalizacije.

Uočavamo da su lokalne samouprave i njihova administracija glavna tačka usporavanja ovih procesa, jer ne koriste Zakonom date mogućnosti.

Ulaganje u infrastrukturu Aerodroma Crne Gore je uslov daljeg razvoja turizma

POBJEDA: Hoće li u narednoj godini definitivno biti data koncesija na Aerodrome Crne Gore, očekujete li da će to izazvati krizu koalicione vlasti?

MARKOVIĆ: Crna Gora je u periodu nakon obnove nezavisnosti, a posebno tokom posljednje dvije godine doživjela turistički bum. I ne samo u turizmu, naša zemlja bilježi ozbiljan rast i u drugim sektorima naše ekonomije.

Međutim, stanje naše infrastrukture je ozbiljno ograničenje daljem dinamičnom razvoju. Od bivše države nijesmo naslijedili ni jedan metar auto-puta, a ono što smo naslijedili su loši magistralni i regionalni putevi, nerazvijena željeznička mreža, nedovoljna energetska infrastruktura. Zbog toga ulaganje u infrastrukturu i njeno hitno uzdizanje na neophodni nivo nema alternativu. Posebno nemamo vremena da arbitramo o različitim političkim pristupima.

U tom kontekstu hitan razvoj i valorizacija aerodroma je nužnost, upravo zato što blizu dvije trećine onih koji dolaze u Crnu Goru, dolaze preko naših aerodroma.

Treba li nam kakva dalja elaboracija!

Spekulacije o sukobu sa Milom Đukanovićem

POBJEDA: Mnogo se u crnogorskoj javnosti, u opozicionim krugovima i kroz analize pojedinih medija, govori o političkim mimoilaženjima između Mila Đukanovića, predsjednika države i predsjednika DPS-a i Vas, premijera i zamjenika DPS-a. Ima li istine u tim ocjenama?

MARKOVIĆ: Spekulacije na račun odnosa između gospodina Đukanovića i mene nijesu novost. One traju onoliko dugo koliko traje politička zabluda naše političke konkurencije o krah Demokratske partije socijalista zbog unutrašnjih sukoba. Vidimo da u međuvremenu snaga i uticaj DPS-a rastu, a Vlada ostvaruje odlične rezultate. Međutim, primjećujem u posljednje vrijeme da ove spekulacije ne dolaze samo od političke konkurencije, i zasnovane su na najprizemnijim interesima.